

E-CO Energi AS
Att. Alf Erik Eidsgård

Saksbehandler, innvalgstelefon
Jonas Dahl Torp, 32266710

Brevet er sendt på e-post til
AlfErik.Eidsgard@e-co.no

Vedtak om tillatelse etter forurensningsloven til utslipp fra tunneldrift ved dam Mjåvatn i Ål kommune

---

Fylkesmannen i Oslo og Viken har ferdigbehandlet søknad fra E-CO Energi AS, og gir tillatelse til utslipp fra tunneldrift ved dam Mjåvatn etter forurensningsloven.

Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt.

Fylkesmannen fatter vedtak om gebyr på kr 32 800,- for behandling av saken.

Vedtaket om tillatelse og gebyrfastsettelse kan påklages av berørte parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker

---

Vi viser til søknad mottatt 11. oktober 2018 om tillatelse etter forurensningsloven til utslipp fra tunneldrift, og sakens øvrige dokumenter.

Bakgrunn

Dam Mjåvatn er en del av Stolsvassmagasinet i Hol og Ål kommune. Magasinet reguleres ved tapping av vann fra Mjåvatn og Stolsvassdammen. Ved tapping fra Mjåvatn går vannet i Juvåne og videre til det uregulerte Tvistvatn, før det går videre til reguleringsmagasinet Rødungen Nord.

Dam Mjåvatn og eksisterende tappeluke skal erstattes med ny dam og tappetunnel. I den forbindelse søker E-CO Energi AS om tillatelse til utslipp fra driving av ny tappetunnel.

Søknad

E-CO Energi AS søker om tillatelse til midlertidig utslipp av tunnelvann. Utslippsvannet skal gå via oljeutskiller og sedimenteringsbasseng og det skal gjennomføres prøvetaking for å kontrollere konsentrasjoner på komponenter i utslippsvannet. Renset driftsvann slippes ut i Juvåne. Den omsøkte driftsperioden er på 6 måneder.

Høring

Fylkesmannen i Oslo og Viken har sendt søknaden på høring i tidsrommet 5. april til 7. mai 2019. Søknaden er også lagt ut på Fylkesmannen sine nettsider.

Fylkesmannen har ikke mottatt noen uttalelser i sammenheng med den offentlige høringen.

Fylkesmannens vurdering

Generelt

Når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse skal gis og fastsetter vilkårene etter § 16, skal det legges vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i samme lov legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Disse rettsprinsippene omfatter vurdering i forhold til kunnskapsgrunnlaget, «føre-var-prinsippet», samlet belastning, miljøforsvarlige teknikker og at kostnader bæres av tiltakshaver.

Det er virkningene av den omsøkte virksomheten på det aktuelle stedet som er vurdert. Dersom virksomheten senere ønsker å flytte virksomheten må det derfor søkes på nytt for den nye lokaliseringen.

Lovgrunnlag og myndighet

Vanlig forurensning fra midlertidig anleggsvirksomhet er i henhold til forurensningsloven § 8 første ledd, punkt 3, tillatt uten behov for tillatelse etter forurensningsloven § 11, dersom anleggsdriften anses som midlertidig og forurensingen anses som vanlig.

Fylkesmannen anser etableringen av ny rømningstunnel som midlertidig anleggsvirksomhet, men på bakgrunn av at tiltaket vil medføre utslipp av forurenset anleggsvann, faller tiltaket utenfor nevnte unntaksbestemmelse. Tiltaket krever derfor en tillatelse etter forurensningsloven § 11.

Vurdering av forurensningspotensialet fra anlegget

Ved fastsetting av vilkår har Fylkesmannen lagt vekt på hva som kan oppnås med de beste tilgjengelige teknikker. De beste driftsmetoder og teknikker vil i dette tilfelle hovedsakelig innebære å hindre miljøskadelige utslipp til vann. I forbindelse med denne typen anlegg og aktivitet er lokaliteten allerede bestemt, og det er derfor ikke lagt vekt på å undersøke om det finnes bedre lokaliteter.

Omfanget av utslippet skal ses i sammenheng med typen forbindelser som slippes ut. I dette tilfelle er det hovedsakelig snakk om suspendert stoff (SS) og olje. Utslipp av tungmetaller og PAH kan også forekomme. På bakgrunn av dette har Fylkesmannen satt krav til grenseverdier på suspendert stoff, pH, olje, tungmetaller og PAH. Grenseverdier som er satt for utslippsvann i tillatelsen er basert på kapittel 2 i Miljødirektoratets veileder *Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota* (M-608/2016), samt krav satt for lignende anleggsvirksomhet.

Ved lignende anleggsprosjekter har det blitt satt en grense på 200 mg/l S, men i disse tilfellene er resipienten karakterisert som en sterk resipient med høy tåleevne. I sårbare resipienter med lavere tåleevne har det blitt satt grenseverdier på 50 eller 100 mg/l SS. I dette tilfelle er det foreslått en

grense på 100 mg/l SS. Fylkesmannen mener dette er en akseptabel grenseverdi. Vi mener likevel det er viktig at virksomheten påser at oppholdstiden for urensset vann i renseanlegget blir lang nok, slik at mest mulig partikler sedimenteres i anlegget.

Virksomheten opplyser i søknaden at det kan bli benyttet sprøytebetong. Ved bruk av sprøytebetong vil dette kunne medføre høye pH-verdier på utslippsvannet. Renseenheten for vann fra tunneldrivingen skal derfor utstyres for å kunne justere pH ved behov. Fylkesmannen har satt grenseverdi for pH i intervallet 6,5-8,5.

Fylkesmannen har også satt krav til rutiner for vedlikehold av sedimentasjonsanlegg og renseløsninger. Vi mener at tiltakshaver skal ha tilsyn ved utslippene, og at virksomheten gjør en vurdering av hvorvidt det er behov for ytterligere overvåking av arbeidene.

Konsekvenser for naturmiljøet

Naturmangfoldloven § 8 stiller krav om at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger.

Det er ikke registrert funn av viktige naturtyper eller arter på tiltaksområdet i Miljødirektoratets database <https://kart.naturbase.no/>.

Fylkesmannen vurderer at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet og konsekvenser på miljøet. I og med at naturmangfold i liten grad berøres av tiltaket legger Fylkesmannen til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre miljøprinsippene i naturmangfoldloven §§ 9-12.

Vurdering etter vannforskriften

Utslippsvannet fra tunneldriften vil slippes til Juvåne (012-975-R). Juvåne (Stolsvatn til Tvistvatnet) har moderat økologisk potensial og ukjent kjemisk tilstand. Elvestrekningen er i hovedsak påvirket av damanlegget og har varierende vannføring. Under driftsperioden vil det bli sluppet 15 m³/s.

Vannforskriften § 4 sier at *«tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand»*. Fylkesmannen mener at det på bakgrunn av resipientens størrelse og miljøtilstand, og med forutsetning at tiltaket gjennomføres som beskrevet i søknaden, ikke vil foreligge en vesentlig risiko for forringelse av miljøtilstanden i Juvåne.

I henhold til § 12 i vannforskriften kan ny aktivitet eller nye inngrep i en vannforekomst gjennomføres selv om dette medfører at miljømålene i § 4 - § 6 ikke nås eller at tilstanden forringes, dersom dette skyldes; nye endringer i de fysiske egenskapene til en overflatevannforekomst eller endret nivå i en grunnvannforekomst, eller ny bærekraftig aktivitet som medfører forringelse i miljøtilstanden i en vannforekomst fra svært god tilstand til god tilstand.

Fylkesmannen vurderer at tiltaket som omsøkt med fastsatte vilkår ikke vil medføre en varig «forringelse» av vannforekomsten. Fylkesmannen er derfor av den oppfatning at vannforskriften § 12 ikke kommer til anvendelse.

Samfunnsmessige hensyn

Etter forurensningsloven § 36-2 skal søknad om tillatelse inneholde er redegjørelse for forhold til eventuelle oversikts- og reguleringsplaner. Det omsøkte tiltaket er omfattet av kommuneplanens arealdel avsatt til Landbruks-, natur- og friluftsområder (LNF) – randsone villrein.

I brev 13. mai 2019 har Fylkesmannen mottatt dispensasjon fra arealformål i kommuneplanens arealdel i henhold til detaljplan for miljø og landskap – dam Mjåvatn.

Fylkesmannen legger stor vekt på at tiltaket er av samfunnsmessig betydning. Dam Mjåvatn er en viktig anleggskomponent i Holsreguleringen, og samfunnsnyttene av anlegget er stor med tanke på produksjon av fornybar energi.

Konklusjon

Vi har vurdert søknaden og kommet frem til at samfunnsnyttene overstiger de forurensningsmessige ulempene knyttet til virksomheten. Det forutsettes at virksomheten drives i samsvar med vilkårene som følger av tillatelsen og forurensningsregelverket for øvrig.

Vedtak om tillatelse

Fylkesmannen gir E-CO Energi AS tillatelse til utslipp fra tunneldrift ved dam Mjåvatn i Ål kommune. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11. Det er satt vilkår til tillatelsen med hjemmel i § 16. Fylkesmannen har ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis, og ved fastsetting av vilkårene, lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Tillatelsen med vilkår følger vedlagt dette brevet.

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

At forurensningen er tillatt utelukker ikke erstatningsansvar for skade og ulempe eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

Brudd på tillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79.

Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel om gebyr dato 13. mai 2019. Vi varslet sats 6 som i 2019 utgjør kr 32 800,- for behandling av søknaden.

Fylkesmannen vedtar at forurensningsforskriftens § 19-4 sats 6 kommer til anvendelse i denne saken. E-CO Energi AS skal betale kr 32 800,- for Fylkesmannens arbeid med tillatelsen. Hjemmel for vedtaket er forurensningsforskriften § 39-3, jf. § 39-4.

Ressursbruk knyttet til saksbehandlingen er lagt til grunn ved fastsettelse av gebyrsats. Herunder hører gjennomgang av søknaden, møter og korrespondanse med søker, høring av saken samt endelig ferdigstilling av tillatelsen. Innsats fra andre fagpersoner hos Fylkesmannen inngår også.

Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Klageadgang

Vedtaket, herunder plasseringen i gebyrklasse, kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram, eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Fylkesmannen.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Fylkesmannen eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages. Ved klage på valg av gebyrsats skal tilsendt faktura betales til fristen. Miljødirektoratet vil refundere eventuelt overskytende beløp dersom klagen imøtekommes.

Med hilsen

Hilde Sundt Skålevåg
seksjonssjef

Jonas Dahl Torp
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Ål kommune Tingstugu, Torget 3570 ÅL

Tillatelse til utslipp fra tunneldrift ved dam Mjåvatn i Ål kommune

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11 jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad av 11. oktober 2018 samt opplysninger fremkommet under behandlingen av søknaden.

Tillatelsen gjelder fra 3. juni 2019.

Virksomheten må på forhånd avklare med Fylkesmannen dersom den ønsker å foreta endringer i driftsforhold, utslipp med mer som kan ha miljømessig betydning og som ikke er i samsvar opplysninger som er gitt i søknaden eller under saksbehandlingen.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen er trådt i kraft, skal virksomheten sende en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at Fylkesmannen i Buskerud kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Virksomhetsdata

Virksomhet	E-CO Energi AS
Beliggenhet/gateadresse	Heradvegen 6, 3550 GOL
Postadresse	Postboks 1050 Sentrum, 0104 OSLO
Kommune og fylke	Gol, Buskerud
Org. nummer (virksomhet)	974304708
Gårds- og bruksnummer	9/97
NACE-kode og bransje	35.111 – Produksjon av elektrisitet fra vannkraft

Anleggsdata

Anleggets navn	Dam Mjåvatn
Beliggenhet	Mjåvatn
Eier av anlegg	E-CO Energi AS AVD GOL
Kommune og fylke	Ål, Buskerud
UTM-koordinater	Ø127658/N6750718 (sone 33)

Fylkesmannens referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer
2019.0471.T	0619.0076.01

Tillatelse gitt:	Endringsnummer:	Sist endret:
Hilde Sundt Skålevåg fagsjef		Jonas Dahl Torp rådgiver

Endringslogg

Endringsnummer	Endring av	Punkt	Beskrivelse

Innhold

Tillatelse til utslipp fra tunneldrift ved dam Mjåvatn i Ål kommune	1
1. Rammer	3
2. Generelle vilkår	3
2.1. Utslippsbegrensninger.....	3
2.2. Plikt til å overholde grenseverdier	4
2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig	4
2.4. Plikt til forebyggende vedlikehold	4
2.5. Tiltak ved økt forurensningsfare	4
2.6. Internkontroll.....	4
2.6.1. Risikovurdering og forebyggende tiltak	4
2.6.2. Avvikshåndtering	5
2.6.3. Krav til kompetanse	5
3. Utslippsgrenser	5
3.1. Utslipp til vann	5
3.2. Slam	6
3.3. Støy	6
3.4. Grunnforurensning.....	6
4. Kjemikalier.....	6
5. Avfall.....	7
5.1. Generelt	7
5.2. Næringsavfall	7
6. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning.....	7
6.1. Etablering av beredskap.....	7
6.2. Varsling av akutt forurensning	7
7. Massehåndtering.....	7
8. Utslippskontroll	8

8.1. Måling av utslipp til vann	8
8.2. Måleprogram	8
8.3. Kvalitetssikring av målingene.....	8
8.4. Lagring av dokumentasjon fra utslippskontroll	9
9. Utskifting av utstyr	9
10. Ansvarskontroll	9
11. Eierskifte	9
12. Nedleggelse.....	9
13. Tilsyn.....	9
VEDLEGG 1	9
Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.1.....	9

1. Rammer

Tillatelsen gjelder forurensning fra utslipp i sammenheng med driving av ny tappetunnel ved dam Mjåvatn i Ål kommune. Tillatelsen gjelder fra 3. juni 2019.

Tillatelsen forutsetter at anlegget etableres og drives slik som beskrevet i søknad av 11. oktober 2018 og tilknyttede dokumenter. Alt anleggsvann skal renses før utslipp.

Ved planer om vesentlige endringer, inkludert utskifting av utstyr, skal virksomheten søke om endring av tillatelsen. Dette gjelder selv om utslippene ligger innenfor de fastsatte utslippsgrensene etter at endringene er gjennomført.

Hvis annet ikke er klart bestemt i denne tillatelsen, skal den ansvarlige til enhver tid drive virksomheten i samsvar med alle relevante krav i det gjeldene forurensningsregelverket.

2. Generelle vilkår

2.1. Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsen. Dette gjelder likevel ikke utslipp av stoffer på prioritetslisten, oppført som vedlegg 1 i tillatelsen. Disse stoffene er blant de mest helse – og miljøfarlige stoffene som er i bruk. Utslipp av disse stoffene er bare tillatt hvis utslippene er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning, eller annet er bestemt i tillatelsen. Virksomheten skal være spesielt oppmerksom på eventuell far for utslipp av stoffene på prioritetslisten.

2.2. Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdier skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstider. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra hva som følger av normal drift i en slik grad at de kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

Selv om virksomheten overholder kravene i forurensningsregelverket, skal virksomheten arbeide kontinuerlig for å hindre at forurensning oppstår eller øker, og for å begrense forurensning som finner sted. For å unngå og/eller begrense forurensning og avfallsproblemer skal virksomheten ta utgangspunkt i den teknologien som ut fra en samlet vurdering av nåværende og fremtidig bruk av miljø og av økonomiske forhold gir de beste resultatene, jf. forurensningsloven § 2.

2.4. Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslipp på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp skal virksomheten sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. Systemer/rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert, jf. internkontrollforskriften § 5, 2. ledd pkt. 7.

2.5. Tiltak ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter virksomheten å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften.

2.6. Internkontroll

Virksomheten plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette¹. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at virksomheten overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Virksomheten plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Virksomheten plikter til enhver tid å ha oversikt over alle aktiviteter som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold.

2.6.1. Risikovurdering og forebyggende tiltak

Virksomheten skal vurdere om aktivitetene ved virksomheten kan medføre fare for forurensning av det ytre miljø, jf. internkontrollforskriften § 5, 2. ledd pkt. 6, og vurdere resultatene opp mot akseptabel miljørisiko. Risikovurderingen skal være dokumentert, og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre forurensning av vann, grunn og luft, herunder støy. Ved endringer i driften skal risikovurderingen oppdateres.

Virksomheten skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av forurensning, inkludert akutt forurensning, og de helse- og miljømessige konsekvenser forurensningen kan medføre. Med utgangspunkt i risikovurderingen skal virksomheten iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes.

---

¹ Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter - forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

Virksomheten skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene i form av en handlingsplan.

2.6.2. Avvikshåndtering

Avvik som er av en viss alvorlighet og/eller sin er stadig gjentakende, skal avvikshåndteres i samsvar med bestemmelsene i internkontrollforskriften § 5, 2. ledd pkt. 7. Dette inkluderer undersøkelser av årsakene til at avvikene har skjedd, vurdering og iverksetting av strakstiltak for å rette avvikene og iverksetting av avbøtende tiltak for å hindre at lignende avvik skal skje på nytt. Avvikshåndtering skal dokumenteres skriftlig.

2.6.3. Krav til kompetanse

Virksomheten skal ha tilstrekkelig kunnskap om renseløsningen og tilhørende installasjoner for å overholde utslippskrav og slik at det ikke oppstår ulovlig utslipp eller at utslipp fører til skade på miljøet. Virksomheten skal råde over tilstrekkelig kompetanse til å vurdere miljørisiko for sin virksomhet. Alle som håndterer farlig avfall i virksomheten skal ha dokumentert opplæring i slik håndtering.

3. Utslippsgrenser

3.1. Utslipp til vann

Håndtering av vann fra tunneldriften skal sikre at den totale påvirkningen fra aktiviteten ikke overskrider grensene under. Grenseverdiene gjelder for rensert utslippsvann, og prøvene skal tas ved utløpet til renseløsningen i perioden det foregår utslipp.

Komponenter	Grenseverdi	Måleenhet	Prøvetaking	Midlingstid
Suspendert stoff (SS)	100	mg/l	Kontinuerlig	
pH	6,0 - 8,5		Kontinuerlig	
Olje	10	mg/l	2 ganger per uke	Stikkprøve
Bly	12	µg/l	2 ganger per uke	Døgn
Arsen	8,5	µg/l	2 ganger per uke	Døgn
Kadmium	1	µg/l	2 ganger per uke	Døgn
Krom	3,4	µg/l	2 ganger per uke	Døgn
Nikkel	55	µg/l	2 ganger per uke	Døgn
Kvikksølv	0,7	µg/l	2 ganger per uke	Døgn
Kobber	8	µg/l	2 ganger per uke	Døgn
Sink	20	µg/l	2 ganger per uke	Døgn
PAH	2,7	µg/l	2 ganger per uke	Døgn

Prøvetaking og konservering av prøver skal utføres i henhold til gjeldene standarder.

Rensert anleggsvann skal slippes ut på en sånn måte at det ikke oppstår toksiske eller kroniske effekter på omgivelsene. Virksomheten må påse at oppholdstiden for vann i renselanleggene blir lang nok, slik at mest mulig partikler sedimenteres i anlegget, og grenseverdien for suspendert stoff overholdes. Virksomheten skal justere pH på utslippsvannet dersom pH-målingene viser at det er behov for det.

Det skal gjennomføres daglige inspeksjoner av rensenheter og tilknyttede installasjoner, for å sikre at utstyret fungerer som bestemt. Inspeksjonene skal loggføres og inngå i virksomhetens dokumenterte internkontroll.

3.2. Slam

Slam fra sandfang, oljeutskiller, oppholdstank for vaskevann, sedimetasjonsanlegg eller lignende skal fjernes ved behov slik at renseseffekten til renseløsningen til enhver tid er optimal. Det skal utarbeides skriftlige rutiner for kontroll av eventuelle sedimentasjonsbasseng og oljeutskiller.

Virksomheten plikter å sørge for at slam og sedimenter, samt annet avfall leveres til godkjent deponi eller mottak.

3.3. Støy

Virksomhetens bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner og barnehager skal ikke overskride følgende grenser, målt eller beregnet som frittfeltverdi ved mest støyutsatte fasade:

Dag (kl. 07-19) $L_{pAekv12h}$	Kveld (kl.19-23) $L_{pAekv4h}$	Natt (kl. 23-07) $L_{pAekv8h}$	Søn-/helligdager (kl. 07-23) $L_{pAeq16h}$	Natt (kl. 23-07) L_{A1}
62 dB(A)	57 dB(A)	45 dB(A)	57 dB(A)	55 dB(A)

Alle støygrenser skal overholdes innenfor alle driftsdøgn. Støygrensene gjelder all støy fra virksomhetens ordinære drift, inkludert intern transport på virksomhetsområdet og lossing/lasting. Eventuelle klager eller overskridelser på støy skal loggføres, og forebyggende tiltak skal iverksettes.

3.4. Grunnforurensning

Virksomheten skal være innrettet slik at det ikke skjer utslipp til grunnen som kan medføre fare eller ulempe for miljøet. Virksomheten plikter å ha oversikt over mulig forurenset grunn som finnes på anleggsområdet, herunder fare for spredning og eventuelt behov for undersøkelser og tiltak. Forurensningsmyndigheten skal varsles hvis det er grunn til å anta at tiltak vil være nødvendig.

4. Kjemikalier

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, både som råstoff i prosess og som hjelpekjemikalier, for eksempel begroingshindrende midler, vaskemidler, hydraulikkvæsker, brannbekjempningsmidler.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal virksomheten dokumentere at den har foretatt en vurdering av kjemikaliens helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jf. også punkt 2.5 om internkontroll.

Virksomheten plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier som benyttes, og av om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der bedre alternativer finnes, plikter virksomheten å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.²

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke framstilles, bringes i omsetning, eller brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket³ og andre regelverk som gjelder for kjemikalier.

5. Avfall

5.1. Generelt

Virksomheten plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

Virksomheten plikter å sørge for at all håndtering av produsert avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften⁴.

Dersom virksomheten medfører at det oppstår avfall eller farlig avfall skal dette avfallet leveres videre til godkjent mottak eller behandlingsanlegg senest ett år etter at det er produsert. Farlig avfall skal deklarerer på www.avfallsdeklarering.no.

5.2. Næringsavfall

Næringsavfall må leveres til godkjent mottak. Dersom det er muligheter for at næringsavfall kan nyttiggjøres, skal virksomheten forsikre seg om at bruken skjer uten at dette medfører nevneverdig skade eller ulempe for miljøet.

6. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

6.1. Etablering av beredskap

Virksomheten skal etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer. Beredskapen mot akutt forurensning skal forvaltes.

6.2. Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldende forskrift⁵. Virksomheten skal også så snart som mulig underrette Fylkesmannen i slike tilfeller.

---

² Jf. Produktkontrollloven av 11.06.1979 nr. 79 § 3a

³ Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrenning av kjemikalier (REACH) av 30. mai 2008.

⁴ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall av 1. juni 2004 nr. 930.

⁵ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269

7. Massehåndtering

Virksomheten skal kunne dokumentere at overskuddsmasser fra anlegg og tunneldrift som planlegges å gjenbrukes er ikke forurensede naturlige masser. Det er virksomhetens ansvar å sikre og dokumentere at forurensede masser leveres til godkjent mottak med tillatelse etter forurensningsloven § 11.

Overskuddsmasser fra denne type anleggsarbeider vil normalt være å anse som næringsavfall. Næringsavfall skal som hovedregel levers til et lovlig avfallsanlegg eller gjennomgå gjenvinning, jf. forurensningsloven 32. Annen disponering av massene vil være ulovlig med mindre Miljødirektoratet har innvilget unntak etter forurensningsloven § 32 annet ledd.

8. Utslippskontroll

8.1. Måling av utslipp til vann

Virksomheten skal gjennomføre målinger av utslipp til vann. Med målinger menes prøvetaking, analyse og/eller beregning. Målinger skal utføres slik at de blir representative for virksomhetens faktiske utslipp, og skal omfatte komponenter som er regulert gjennom grenseverdier, jf. pkt. 3.1. i tillatelsen.

Det skal foretas en risikobasert overvåking ved at det tas ekstra vannprøver ved oppstartsperioden av arbeidene, for å få kartlagt forurensningsnivået opp mot grenseverdier gitt i tillatelsen. Etter endt anleggsarbeider skal det tas vannprøver for å dokumentere vannkvaliteten og tilstand i Juvåne.

8.2. Måleprogram

Virksomheten skal etablere et måleprogram som inngår i virksomhetens dokumenterte internkontroll.

Måleprogrammet skal beskrive både prøvetaking, analyse og/eller beregning, herunder:

- Prøvetakings og analysemetode.
- Valg av måleperioder som gir representative prøver.
- Beregningsmodeller og utslippsfaktorer som benyttes.
- Beregning av usikkerhet i målingene for rapporteringspliktige komponenter.

8.3. Kvalitetssikring av målingene

Virksomheten er ansvarlig for at metoder og utførelser er forsvarlig kvalitetssikret bl.a. ved å:

- utføre målingene etter Norsk standard. Dersom det ikke finnes, kan internasjonal standard benyttes. Fylkesmannen i Buskerud kan videre godta at annen metode benyttes dersom særlige hensyn tilsier det.
- bruke akkrediterte laboratorier / tjenester når prøvetaking og analyse utføres av eksterne.
- delta i ringtester for de parameterne som er regulert gjennom grenseverdier når virksomheten selv analyserer

- jevnlig verifisere egne målinger med tredjepartskontroll for de parameterne som er regulert gjennom grenseverdier

8.4. Lagring av dokumentasjon fra utslippskontroll

Virksomheten skal ta vare på alle prøveresultater og annen dokumentasjon fra kontrollen av driften. Opplysningene skal lagres i minst fem år, og de skal være tilgjengelig ved kontroll eller på forespørsel fra forurensningsmyndigheten, jf. forurensningsloven § 50.

9. Utskifting av utstyr

Dersom det skal foretas utskifting av utstyr i virksomheten som gjør det teknisk mulig å motvirke forurensninger på en vesentlig bedre måte enn da tillatelsen ble gitt, skal Fylkesmannen på forhånd gis melding om dette.

All utskifting av utstyr skal baseres på at de beste tilgjengelige teknikker med sikte på å motvirke forurensning skal benyttes.

10. Ansvarskontroll

Virksomheten er ansvarlig for at kravene i denne utslippstillatelsen blir overholdt. Tillatelsen fritar ikke virksomheten for plikt til å innhente tillatelsen fra andre myndigheter.

Tillatelsen fritar ikke virksomheten for plikt til å betale erstatning for forurensningsskade, jf. forurensningsloven § 10 og kapittel 8.

11. Eierskifte

Hvis virksomheten overdras til ny eier, skal Fylkesmannen varsles om eierskifte så snart som mulig og senest en måned etter eierskifte.

12. Nedleggelse

Hvis et anlegg blir nedlagt eller en virksomhet stanser for en lengre periode, skal eieren eller brukeren gjøre det som til enhver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensninger. Hvis anlegget eller virksomheten kan medføre forurensninger etter nedleggelsen eller driftsstansen, skal det i rimelig tid på forhånd gis melding til Fylkesmannen.

13. Tilsyn

Virksomheten plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.

VEDLEGG 1

Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.1.

Utslipp av disse komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i pkt. 3 flg. eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

Bromerte flammehemmere:	Vanlige forkortelser
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4'-isopropyliden difenol)	TBBPA

Klorerte organiske forbindelser

1,2-Dikloretan	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Trikloretan	TRI
Trikloran (2,4,4'-Triklor-2'-hydroksydifenyleter)	
Tris(2-kloretyl)fosfat	TCEP

Enkelte tensider:

Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC

Alkylfenoler og alkylfenoletoksylder:

Nonylfenol og nonylfenoletoksylder	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksylder	OF, OP, OFE, OPE
Dodecylfenol m. isomerer	
2,4,6 tri-tert-butylfenol	

Polyfluorerte organiske forbindelser (PFCs)

Perfluoroktansulfonat (PFOS) og forbindelser som inneholder PFOS	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
--	-----------------------------------

Langkjedete perfluorerte karboksylsyrer	PFOA
Perfluoroktansyre	PFNA, PFDA, PFUnDA,
C9-PFCA – C14-PFCA	PFDoDA,
	PFTrDA, PFTeDA

Tinnorganiske forbindelser:

Tributyltinn	TBT
Trifenyltinn	TFT, TPT

Polysykliske aromatiske hydrokarboner

PAH

Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)

DEHP

Bisfenol A

BPA

Siloksaner

Dekametylsyklopentasiloksan	D5
Oktametylsyklotetrasiloksan	D4